

DIRECTIVA COMISIEI
din 16 mai 1988
privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații
(88/301/CEE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 90 alineatul (3),

întrucât:

- (1) În toate statele membre telecomunicațiile constituie, în întregime sau parțial, monopol de stat acordat sub formă de drepturi speciale sau exclusive unuia sau mai multor organisme responsabile cu furnizarea și exploatarea infrastructurii de rețea și a serviciilor aferente acestora. Drepturile în cauză includ, deseori, nu numai furnizarea serviciilor aferente utilizării rețelei, ci și livrarea echipamentelor terminale pentru racordarea utilizatorilor la rețea. De-a lungul ultimelor decenii, sectorul rețelelor de telecomunicații a cunoscut o dezvoltare tehnică remarcabilă, cu precădere în domeniul echipamentelor terminale.
- (2) Ca reacție față de evoluția din domeniul tehnologiei și al economiei, câteva state membre și-au revăzut politica acordării drepturilor speciale sau exclusive în sectorul telecomunicațiilor. Datorită creșterii numărului tipurilor de echipamente terminale și posibilității utilizării multiple a acestora, se impune ca utilizatorii să aibă posibilitatea de a alege în mod liber între diferitele tipuri de echipamente disponibile, pentru a putea beneficia pe deplin de progresele tehnologice din domeniu.
- (3) Articolul 30 din tratat interzice restricțiile de ordin cantitativ în ceea ce privește importurile din alte state membre, precum și orice alte măsuri cu efect echivalent. Acordarea drepturilor speciale sau exclusive de import sau comercializare de bunuri unei organizații poate duce, așa cum se întâmplă deseori, la restricții privind importurile din alte state membre.

- (4) Articolul 37 din tratat dispune că „Statele membre adaptează în mod treptat orice monopol de stat cu caracter comercial, astfel încât la expirarea perioadei de tranziție să nu existe nici o discriminare între cetățenii statelor membre privind condițiile de achiziționare și de comercializare a mărfurilor.

Dispozițiile prezentului articol se aplică în cazul oricărui organism prin intermediul căruia un stat membru, de drept sau de fapt, supervizează, determină sau influențează, în mod apreciabil, direct sau indirect, importurile sau exporturile dintre statele membre. Dispozițiile de față se aplică, de asemenea, monopolurilor delegate de către stat altor organisme.” Articolul 37 alineatul (2) interzice statelor membre să introducă orice măsuri noi, contrare principiilor enunțate la articolul 37 alineatul (1).

- (5) Drepturile speciale sau exclusive privind echipamentele terminale, de care se bucură monopolurile naționale în domeniul telecomunicațiilor, se exercită în așa fel încât, în practică, dezavantajează echipamentele din alte state membre, în special împiedicându-i pe utilizatori să aleagă liber echipamentele care se potrivesc cel mai bine necesităților lor, în ceea ce privește prețul și calitatea, indiferent de proveniența acestora. În consecință, în toate statele membre exercitarea acestor drepturi nu este compatibilă cu articolul 37, cu excepția Spaniei și a Portugaliei, unde monopolurile naționale urmează să fie adaptate în mod treptat până la sfârșitul perioadei de tranziție prevăzute în actul de aderare.
- (6) Furnizarea serviciilor de instalare și de întreținere a echipamentelor terminale constituie un element cheie în achiziționarea sau închirierea acestora. Rezervarea drepturilor exclusive în acest domeniu ar fi echivalentă cu menținerea drepturilor exclusive de comercializare. Prin urmare, dacă eliminarea drepturilor exclusive de import și comercializare urmează să aibă un efect real, asemenea drepturi trebuie să fie eliminate, la rândul lor.

- (7) Articolul 59 din tratat prevede că „restricțiile privind libertatea de prestare a serviciilor în cadrul Comunității se elimină în mod treptat pe parcursul perioadei de tranziție în cazul resortisanților statelor membre stabiliți într-un alt stat al Comunității decât cel al persoanei căreia îi sunt destinate aceste servicii”. Întreținerea echipamentelor terminale constituie un serviciu în sensul articolului 60 din tratat. Odată cu expirarea perioadei de tranziție, serviciul în cauză care, din punct de vedere comercial, nu poate fi disociat de comercializarea terminalelor trebuie să fie prestat în mod liber, în mod deosebit atunci când este furnizat de operatori calificați.
- (8) Articolul 90 alineatul (1) din tratat prevede că „în cazul întreprinderilor publice și al întreprinderilor cărora statele membre le acordă drepturi speciale sau exclusive, statele membre nu pot dispune și nici menține în vigoare nici o măsură care să contravină reglementărilor prezentului tratat, îndeosebi celor prevăzute la articolele 7 și 85-94.”
- (9) De regulă, piața echipamentelor terminale este încă dominată de un sistem care permite denaturarea concurenței de pe piața comună; această situație continuă să producă nerespectări ale regulilor concurenței enunțate în cadrul tratatului și să afecteze în mod nefavorabil dezvoltarea comerțului, într-o măsură contrară intereselor Comunității. O concurență mai puternică pe piața echipamentelor terminale presupune introducerea unor specificații tehnice și a unor proceduri de omologare transparente care să întrunească criteriile esențiale menționate în Directiva 86/361/CEE a Consiliului ⁽¹⁾ și să permită libera circulație a echipamentelor terminale. La rândul său, această transparență impune publicarea specificațiilor tehnice și a procedurilor de omologare. Pentru asigurarea aplicării acestor proceduri într-o manieră transparentă, obiectivă și fără discriminare, este necesar ca elaborarea și aplicarea acestor reguli să fie încredințate unor organisme independente de concurenței de pe piața în cauză. Este esențial ca specificațiile și procedurile de omologare să fie publicate într-o manieră simultană și ordonată. Publicarea simultană împiedică, totodată, eventualele comportamente care contravin dispozițiilor tratatului. Publicarea în manieră simultană și ordonată se poate realiza numai cu ajutorul unui act normativ cu caracter obligatoriu pentru toate statele membre. Instrumentul adecvat acestui scop este o directivă.
- (10) Tratatul atribuie Comisiei sarcini foarte clare și îi conferă atribuții specifice în privința monitorizării relațiilor între statele membre și întreprinderile lor publice și întreprinderile cărora le-au delegat drepturi speciale sau exclusive, îndeosebi cu privire la eliminarea restricțiilor de ordin cantitativ și la măsurile cu efect echivalent, cu privire la discriminarea între resortisanții statelor membre și la concurență. În consecință, singurul act prin intermediul căruia Comisia își poate îndeplini în mod eficient însărcinările și atribuțiile ce i-au fost conferite este o directivă bazată pe articolul 90 alineatul (3).
- (11) Organismele sau întreprinderile de telecomunicații sunt întreprinderi în sensul articolului 90 alineatul (1) întrucât ele desfășoară o activitate economică organizată care implică producția de bunuri sau servicii. Ele sunt întreprinderi publice sau private cărora statele membre le-au acordat drepturi speciale sau exclusive de import, comercializare, racordare, punere în serviciu și/sau întreținere a echipamentelor terminale pentru telecomunicații. Acordarea și menținerea drepturilor speciale și exclusive pentru echipamentele terminale sunt măsuri luate în sensul aceluiași articol. Condițiile de aplicare a excepției prevăzute la articolul 90 alineatul (2) nu sunt întrunite. Chiar dacă furnizarea unei rețele de telecomunicații pentru uzul publicului larg este un serviciu de interes economic general, pe care statul îl încredințează organismelor de telecomunicații, eliminarea drepturilor speciale sau exclusive ale acestora de import și comercializare a echipamentelor terminale nu ar obstrucționa, de drept sau de fapt, prestarea acestui serviciu. Aceasta este cu atât mai adevărat cu cât statele membre au dreptul de a supune echipamentele terminale procedurilor de omologare, pentru a se asigura că ele se conformează exigențelor esențiale.
- (12) Articolul 86 din tratat interzice, ca fiind incompatibilă cu principiile pieței comune, orice conduită a uneia sau a mai multor întreprinderi care ar implica abuzul de poziție dominantă în cadrul pieței comune sau pe un segment substanțial al acesteia.
- (13) Organismele de telecomunicații dețin, în mod individual sau în comun, monopolul asupra rețelei lor naționale de telecomunicații. Orice rețea națională constituie o piață. În consecință, aceste organisme dețin, în mod individual sau în comun, o poziție dominantă pe un segment substanțial al pieței în cauză în sensul articolului 86.
- Drepturile speciale sau exclusive de import și de comercializare a echipamentelor terminale pe care statele le acordă acestor organisme au ca efect:
- limitarea opțiunilor utilizatorilor de închiriere a acestor echipamente, în condițiile în care de multe ori ar fi mai ieftin pentru aceștia, cel puțin pe termen lung, să achiziționeze echipamentele respective. Acest fapt determină, în mod efectiv, ca deținătorii contractelor de utilizare a rețelelor să fie obligați să accepte servicii suplimentare care nu au nici o legătură cu obiectul contractelor;
- (1) JO L 217, 5.8.1986, p. 21.

- limitarea piețelor și frânarea progreselor tehnologice, deoarece gama echipamentelor oferite de către organismele de telecomunicații este în mod obligatoriu limitată și nu poate satisface exigențele unei părți semnificative de utilizatori.

O astfel de conduită este interzisă în mod expres de articolul 86 literele (d) și (b) și poate afecta în mod semnificativ relațiile comerciale între statele membre.

În toate situațiile, astfel de drepturi speciale sau exclusive în domeniul pieței echipamentelor terminale dau naștere unei situații care vine în contradicție cu obiectivul articolului 3 litera (f) din tratat, care prevede instituirea unui sistem care să împiedice denaturarea concurenței pe piața comună și impune ca, *a fortiori*, concurența să nu fie eliminată. Statele membre sunt obligate, în temeiul articolului 5 din tratat, să se abțină de la întreprinderea oricăror măsuri care ar putea periclita realizarea obiectivelor din tratat, inclusiv a articolului 3 litera (f).

În consecință, trebuie ca drepturile exclusive de import și comercializare a echipamentelor terminale să fie considerate ca incompatibile cu articolul 86 coroborat cu articolul 3, iar acordarea sau menținerea acestor drepturi de către un stat membru este interzisă prin articolul 90 alineatul (1).

- (14) Pentru a se permite utilizatorilor accesul la echipamentele terminale pe care aceștia le doresc, sunt necesare cunoașterea și redarea cu transparență a caracteristicilor punctelor de terminare ale rețelei la care echipamentele terminale urmează să fie racordate. În consecință, statele membre trebuie să asigure publicarea caracteristicilor respective și accesul utilizatorilor la punctele de terminare.
- (15) Pentru a-și putea comercializa produsele, producătorii echipamentelor terminale trebuie să cunoască specificațiile tehnice pe care trebuie să le îndeplinească. În consecință, este necesar ca statele membre să oficializeze și să publice specificațiile și regulile de omologare, pe care trebuie să le comunice Comisiei sub formă de proiect, în conformitate cu Directiva 83/189/CEE a Comisiei ⁽¹⁾. Specificațiile pot fi aplicate și produselor importate din alte state membre numai în măsura în care ele sunt necesare în scopul asigurării conformității cu exigențele esențiale prevăzute la articolul 2 alineatul (17) din Directiva 86/361/CEE, care pot fi solicitate în mod legitim în baza dreptului comunitar. În orice situație, statele membre trebuie să respecte articolele 30 și 36 din tratat, conform cărora un stat membru importator trebuie să permită importul pe teritoriul său al echipamentelor terminale legal produse și comercializate într-un alt stat membru, putând supune aceste echipamente doar unei omologări și, eventual, refuza omologarea din motive legate de conformitatea cu exigențele esențiale menționate mai sus.

- (16) Avându-se în vedere complexitatea acestor specificații și proceduri, publicarea lor imediată nu poate fi luată în considerare. Pe de altă parte, concurența efectivă nu este posibilă în absența unei asemenea publicări, întrucât potențialii concurenți ai organismelor sau întreprinderilor cu drepturi speciale sau exclusive nu cunosc specificațiile exacte cu care trebuie să fie conforme echipamentele lor terminale și nici termenii procedurilor de omologare, deci nici costurile și durata acestor proceduri. În consecință, trebuie stabilit un termen limită de publicare a specificațiilor și procedurilor pentru aprobarea de tip. O perioadă de doi ani și jumătate va permite, de asemenea, organismelor de telecomunicații cu drepturi speciale sau exclusive să se adapteze la noile condiții ale pieței și va permite agenților economici, în special întreprinderilor mici și mijlocii, să se adapteze la noul mediu concurențial.
- (17) Monitorizarea specificațiilor și regulilor de omologare nu poate fi încredințată unuiu dintre concurenții de pe piața echipamentelor terminale, datorită evidentului conflict de interese ce ar surveni în acest caz. În consecință, statele membre trebuie să se asigure că răspunderea elaborării specificațiilor și regulilor de omologare este atribuită unui organism independent de administratorul rețelei, precum și de orice alt concurent de pe piața terminalelor.
- (18) Deținătorii drepturilor speciale sau exclusive cu privire la echipamentele terminale în cauză au reușit să impună clienților contracte pe termen lung, împiedicând ca introducerea liberei concurențe să dobândească un efect practic într-o perioadă rezonabilă. În consecință, este necesar ca utilizatorilor să li se ofere dreptul de a obține revizuirea duratei contractelor respective,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

În sensul prezentei directive:

- „echipament terminal” reprezintă echipamentul racordat în mod direct sau indirect la terminarea unei rețele publice de telecomunicații, în scopul trimiterii, prelucrării sau recepționării de informații. Racordarea este indirectă atunci când echipamentul este amplasat între terminal și terminarea rețelei. În ambele cazuri de racordare (directă sau indirectă), aceasta se poate efectua prin cablu, fibre optice sau electromagnetic.

Echipament terminal mai înseamnă stațiile satelit destinate numai recepției care nu sunt reracordate la rețeaua publică dintr-un stat membru;

- „întreprindere” reprezintă organismul public sau privat căruia un stat membru îi acordă drepturi speciale sau exclusive de import, comercializare, racordare, punere în serviciu și/sau întreținere a echipamentelor terminale pentru telecomunicații.

⁽¹⁾ JO L 109, 28.3.1983, p. 8.

Articolul 2

Statele membre care au acordat întreprinderilor drepturi speciale sau exclusive în sensul articolului 1 trebuie să asigure retragerea acestor drepturi.

La cel mult trei luni de la notificarea prezentei directive, acestea informează Comisia cu privire la măsurile luate sau la proiectele legislative introduse în acest sens.

Articolul 3

Statele membre trebuie să asigure agenților economici dreptul de a importa, comercializa, racorda, pune în serviciu și întreține echipamentele terminale. Totuși, statele membre:

- pot, în lipsa specificațiilor tehnice, să refuze aprobarea de racordare și punere în serviciu a echipamentelor terminale în cazurile în care, în baza unui aviz motivat al organismului menționat în articolul 6, aceste echipamente nu întrunesc exigențele esențiale prevăzute la articolul 2 alineatul (17) din Directiva 86/361/CEE;
- pot solicita ca agenții economici să posede calificările tehnice necesare racordării, punerii în serviciu și întreținerii echipamentelor terminale în baza unor criterii obiective, nediscriminatorii și disponibile publicului larg.

Articolul 4

Statele membre trebuie să asigure utilizatorilor accesul la noile puncte de terminație ale rețelilor publice și ca particularitățile fizice ale acestor puncte să fie publicate nu mai târziu de 31 decembrie 1988.

Accesul la punctele de terminație ale rețelilor publice existente la 31 decembrie 1988 se acordă într-un interval rezonabil de timp oricărui utilizator care a solicitat acest lucru.

Articolul 5

(1) Statele membre transmit Comisiei, nu mai târziu de data menționată în articolul 2, lista tuturor specificațiilor tehnice și a procedurilor pentru aprobarea de tip care se utilizează în cazul echipamentelor terminale și furnizează, de asemenea, referințele publicațiilor.

În cazul în care acestea nu au fost încă publicate într-un stat membru, statul membru respectiv asigură publicarea lor, nu mai târziu de datele menționate în articolul 8.

(2) Statele membre asigură legiferarea și publicarea tuturor celorlalte specificații și proceduri de omologare pentru echipamentele terminale. Statele membre transmit Comisiei, sub formă de proiect, specificațiile tehnice și procedurile de omologare, în conformitate cu Directiva 83/189/CEE și cu planificarea prevăzută în articolul 8.

Articolul 6

Statele membre se asigură că, de la 1 iulie 1989, răspunderea pentru elaborarea specificațiilor menționate în articolul 5, monitorizarea aplicării acestora și omologarea se încredințează

unui organism independent de întreprinderile publice sau private care furnizează bunuri și/sau servicii în sectorul telecomunicațiilor.

Articolul 7

Statele membre întreprind măsurile necesare pentru a asigura că întreprinderile în sensul articolului 1 le oferă clienților posibilitatea de a rezilia, cu un preaviz de maximum un an, contractele de leasing sau de întreținere privind echipamentele terminale care, la data încheierii contractelor, constituiau obiectul drepturilor speciale sau exclusive.

În cazul echipamentelor terminale care necesită omologarea, statele membre se asigură că posibilitatea de reziliere a contractelor este acordată de către întreprinderile în cauză nu mai târziu de datele prevăzute în articolul 8. În cazul echipamentelor terminale care nu necesită o omologare, statele membre introduc această posibilitate nu mai târziu de data prevăzută în articolul 2.

Articolul 8

Statele membre informează Comisia cu privire la proiectele de specificații tehnice și de proceduri de omologare prevăzute la articolul 5 alineatul (2):

- nu mai târziu de 31 decembrie 1988, în ceea ce privește echipamentele din categoria A de pe lista din anexa I;
- nu mai târziu de 30 septembrie 1989, în ceea ce privește echipamentele din categoria B de pe lista din anexa I;
- nu mai târziu de 30 iunie 1990, în ceea ce privește celelalte echipamente terminale din categoria C de pe lista din anexa I.

Statele membre pun în vigoare aceste specificații și proceduri de omologare la expirarea procedurii prevăzute în Directiva 83/189/CEE.

Articolul 9

Statele membre furnizează Comisiei, la fiecare sfârșit de an, un raport care să permită acesteia monitorizarea respectării dispozițiilor articolelor 2, 3, 4, 6 și 7.

Un plan al acestui raport se regăsește în anexa II.

Articolul 10

Dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere dispozițiilor cuprinse în actele de aderare a Spaniei și Portugaliei, în special articolelor 48 și 208 din actul de aderare.

Articolul 11

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 16 mai 1988.

Pentru Comisie

Peter SUTHERLAND

Membru al Comisiei

ANEXA I

Lista echipamentelor terminale prevăzute la articolul 8

	<i>Categorie</i>
Post telefonic suplimentar; centrale automate secundare de abonat (PABX):	A
Modemuri:	A
Terminale telex:	B
Terminale de transmisie a datelor:	B
Telefoane mobile:	B
Stații satelit destinate recepției, care nu sunt reracordate la rețeaua publică dintr-un stat membru:	B
Post telefonic principal:	C
Alte echipamente terminale:	C

ANEXA II

Planul raportului prevăzut la articolul 9**Aplicarea articolului 2**

1. Echipamentele terminale privitor la care legislația este în curs de modificare sau a fost deja modificată.

Pe categorii de echipamente terminale:

- data adoptării măsurii sau
- data introducerii proiectului de lege sau
- data intrării în vigoare a măsurii.

2. Echipamentele terminale care fac încă obiectul măsurilor speciale sau exclusive:

- tipul echipamentelor terminale și drepturile aferente.

Aplicarea articolului 3

- echipamentele terminale a căror racordare și/sau punere în funcțiune a fost restricționată;
- calificările tehnice solicitate, cu referire la publicarea acestora.

Aplicarea articolului 4

- referințele publicațiilor în care sunt specificate particularitățile tehnice;
- numărul punctelor de terminație de rețea accesibile;
- numărul punctelor de terminație de rețea existente în prezent.

Aplicarea articolului 6

- organismul sau organismele independente desemnate.

Aplicarea articolului 7

- măsurile intrate în vigoare;
 - numărul contractelor reziliate.
-